

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave
Matúškova 21, 833 16 Bratislava

**Národný pohotovostný plán pre prípad podozrenia a výskytu
prioritného škodcu *Aromia bungii***

Predložil:
Ing. Štefánia Buschbacher
generálna riaditeľka ÚKSÚP

Schválil:
Prof. MVDr. Jozef Bíreš, DrSc.
Minister pôdohospodárstva
a rozvoja vidieka SR

Bratislava, máj 2023

OBSAH

1. Zoznam skratiek a pojmy	4
2. Legislatíva	5
3. Popis <i>Aromia bungii</i>	6
4. Kompetencie orgánov rastlinolekárskej starostlivosti v oblasti kontroly výskytu škodcov .	7
5. Prístup príslušných orgánov do priestorov profesionálnych prevádzkovateľov, iných príslušných prevádzkovateľov a fyzických osôb	9
6. Podozrenie z výskytu <i>Aromia bungii</i>	10
7. Postupy na zaznamenanie zistení výskytu <i>Aromia bungii</i>	10
8. Diagnostické laboratória	11
9. Potvrdenie výskytu <i>Aromia bungii</i>	12
10. Geografické určenie vymedzenej oblasti	12
11. Informovanie Komisie, ostatných členských štátov, dotknutých profesionálnych prevádzkovateľov a verejnosti o výskyte <i>Aromia bungii</i>	16
12. Dohľad a eradikácia	17
13. Rastlinolekárske opatrenia	17
14. Prieskumy vymedzených oblastí pre <i>Aromia bungii</i>	19
15. Zrušenie vymedzenej oblasti	20
16. Protokoly, v ktorých sú opísané metódy vizuálnych prehliadok, odberu vzoriek a laboratórneho testovania.....	20
17. Zásady odbornej prípravy a školení	21
18. Finančné zabezpečenie	21
19. Odškodnenie v prípade nariadenia rastlinolekárskeho opatrení.....	21
20. Platnosť	22
Príloha č. 1 Obrazová príloha <i>Aromia bungii</i>	23
Príloha č. 2 Zoznam pomôcok pre prácu v teréne	26
Príloha č. 3 Možnosti ochrany.....	27

Úvod

Cieľom vypracovania a schválenia Národného pohotovostného plánu pre prípad podozrenia a výskytu prioritného škodcu *Aromia bungii* je zabezpečiť rýchlu a účinnú reakciu v prípade podozrenia alebo potvrdenia výskytu prioritného škodcu *Aromia bungii* na území Slovenskej republiky. *Aromia bungii* patrí medzi prioritných škodcov Únie a na území Únie má neprijateľný hospodársky, environmentálny či sociálny vplyv. Právny rámec na kontrolu škodcu *Aromia bungii* je obsiahnutý v legislatívnych predpisoch EÚ a v národnej legislatíve.

Prípravu NPP zabezpečil Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave. NPP je podľa potreby vyhodnocovaný a aktualizovaný.

Orgány štátnej správy v rastlinolekárskej oblasti podľa § 4 a 5 zákona č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 405/2011“) majú zákonné právomoci na zabezpečenie účinných, preventívnych, monitorovacích a eradikačných opatrení na uplatňovanie tohto národného pohotovostného plánu uvedené v príslušnej legislatíve EÚ a národnej legislatíve.

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v súlade s § 4 písm. g) zákona č. 405/2011 predkladá MPRV SR opatrenie na predchádzanie výskytu a rozšírenia škodlivého organizmu *Aromia bungii*. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky v súlade s § 3 písm. l) prvý bod zákona č. 405/2011 vyhlasuje vo Vestníku Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky opatrenie na predchádzanie výskytu a rozšírenia škodlivého organizmu *Aromia bungii*.

Na účely tohto NPP sa používajú pojmy uvedené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031 o ochranných opatreniach proti škodcom rastlín, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 228/2013, (EÚ) č. 652/2014 a (EÚ) č. 1143/2014 a zrušujú smernice Rady 69/464/EHS, 74/647/EHS, 93/85/EHS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES a 2007/33/ES v platnom znení a vo vykonávacom rozhodnutí Komisie (EÚ) 2018/1503 z 8. októbra 2018, ktorým sa stanovujú opatrenia proti zavlečeniu organizmu *Aromia bungii* (Faldermann) do Únie a jeho rozširovaniu na jej území.

1. Zoznam skratiek a pojmy

Skratky:

DOM – drevený obalový materiál

EPPO – Európska a stredoziemská organizácia na ochranu rastlín

EÚ – Európska únia

FAO – Organizácia pre výživu a poľnohospodárstvo

MPRV SR – Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

MŽP SR – Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

NPP – Národný pohotovostný plán

OKOR – oddelenie kontroly ochrany rastlín Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho

OOR – odbor ochrany rastlín Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho

SCoPAFF – Stály výbor pre rastliny, zvieratá, potraviny a krmivá, sekcia zdravie rastlín

SR – Slovenská republika

TSÚP – Technický a skúšobný ústav pôdohospodársky

ÚKSÚP – Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky

ISPM 9 – medzinárodná norma pre rastlinolekárske opatrenia „Pokyny pre programy eradikácie škodlivých organizmov“

ISPM 14 - medzinárodná norma pre rastlinolekárske opatrenia „Uplatnenie integrovaných opatrení systémovému prístupu pri riadení rizika škodlivých organizmov“

ISPM 15 – medzinárodná norma pre rastlinolekárske opatrenia „Regulácia dreveného obalového materiálu v medzinárodnom obchode“

Pojmy:

- a) „špecifikované rastliny“ sú rastliny určené na výsadbu, iné než semená, ktoré majú priemer stonky alebo koreňového krčku v najširšom mieste aspoň 1 cm, a ktoré patria k druhom rodu *Prunus* spp. s výnimkou *Prunus laurocerasus* L.;
- b) „špecifikované drevo“ je drevo ak spĺňa jedno alebo viaceré z týchto kritérií:
- zachovalo si celý svoj prirodzený zaoblený povrch alebo jeho časť, bez kôry alebo s kôrou;
  - nezachovalo si svoj prirodzený zaoblený povrch v dôsledku pílenia, rezania alebo štiepenia;
  - je vo forme štiepok, triesok, pilín, dreveného odpadu, hoblín alebo drevených zvyškov a nebolo spracované metódou s použitím lepidla, tepla ani tlaku alebo kombináciou týchto metód na výrobu peliet, brikiet, preglejok alebo drevotrieskových dosiek;
  - je alebo má byť používané ako obalový materiál bez ohľadu na to, či sa práve používa na prepravu tovaru, alebo nie; v zmysle článku 2 bod 2 druhý pododsek nariadenia (EÚ) 2016/2031

Číselný znak KN	Opis
4401 12 00	Neihličnaté palivové drevo, v polenách, klátoch, konároch, vo viazaniciach alebo v podobných formách
4401 22 00	Štiepky alebo triesky z iného ako ihličnatého dreva

4401 40	Piliny, zvyšky a odpad z dreva, neaglomerované (vzťahuje sa na zvyšky a odpad z dreva (neaglomerovaný) s hrúbkou a šírkou viac než 2,5 cm)
4403 12 00	Surové neihličnaté drevo, natierané alebo impregnované farbou, moridlom, kreozotom alebo ostatnými ochrannými prostriedkami, neodkôrnené ani nezbavené drevnej beli, alebo hrubo opracované do štvorcových tvarov
ex. 4404 20 00	Neihličnaté drevo na obruče; štiepané tyče; drevené koly, kolíky a stĺpiky, zašpicatené, avšak pozdĺžne nerozrezané; drevené tyče, hrubo opracované, ale nesústružené, neohybné ani inak opracované, vhodné na výrobu vychádzkových palíc, dáždnikov, násad nástrojov alebo podobných výrobkov; drevené lubky, doštičky, pásiky a podobné výrobky
4406	Železničné alebo električkové podvaly (pražce) z dreva
4407 94	Drevo z druhov rodu <i>Prunus</i> (<i>Prunus</i> spp.), rezané alebo štiepané pozdĺžne, krájané alebo lúpané, tiež hobľované, brúsené pieskom alebo spájané na koncoch, s hrúbkou presahujúcou 6 mm
4416 00 00	Sudy, kade, škopky, korytá a ostatné debnárske výrobky a ich časti, z dreva, vrátane dúh (časti steny suda)
9406 10 00	Montované stavby z dreva

- c) „špecifikovaný drevený obalový materiál“ je obalový materiál získaný úplne alebo čiastočne zo špecifikovaných rastlín;
- d) „miesto produkcie“ sú akékoľvek priestory alebo súbor polí prevádzkovaných ako samostatná výrobná alebo poľnohospodárska jednotka vrátane výrobných závodov, ktoré sa spravujú oddelene na rastlinolekárske účely.

2. Legislatíva

- Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2018/1503 z 8. októbra 2018, ktorým sa stanovujú opatrenia proti zavlečeniu organizmu *Aromia bungii* (Faldermann) do Únie a jeho rozširovaniu na jej území: (Ú. v. EÚ L 254, 10.10.2018, s. 9 – 18)
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031 z 26. októbra 2016 o ochranných opatreniach proti škodcom rastlín, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 228/2013, (EÚ) č. 652/2014 a (EÚ) č. 1143/2014 a zrušujú smernice Rady 69/464/EHS, 74/647/EHS, 93/85/EHS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES a 2007/33/ES: (Ú. v. EÚ L 317, 23.11.2016, s. 4 – 104) v platnom znení (ďalej len „nariadenie (EÚ)2016/2031“)
- Vykonávacie Nariadenie Komisie (EÚ) 2019/2072 z 28. novembra 2019, ktorým sa stanovujú jednotné podmienky vykonávania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031, pokiaľ ide o ochranné opatrenia proti škodcom rastlín, a ktorým sa zrušuje nariadenie Komisie (ES) č. 690/2008 a ktorým sa mení vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2018/2019: (Ú. v. EÚ L 319, 10.12.2019, s. 1 – 279) v platnom znení

- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1702 z 1. augusta 2019, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031 zostavením zoznamu prioritných škodcov:(Ú. v. EÚ L 260, 11.10.2019, s. 8 – 10)
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 z 15. marca 2017 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín, o zmene nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, (ES) č. 396/2005, (ES) č. 1069/2009, (ES) č. 1107/2009, (EÚ) č. 1151/2012, (EÚ) č. 652/2014, (EÚ) 2016/429 a (EÚ) 2016/2031, nariadení Rady (ES) č. 1/2005 a (ES) č. 1099/2009 a smerníc Rady 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES a 2008/120/ES a o zrušení nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 a (ES) č. 882/2004, smerníc Rady 89/608/EHS, 89/662/EHS, 90/425/EHS, 91/496/EHS, 96/23/ES, 96/93/ES a 97/78/ES a rozhodnutia Rady 92/438/EHS (nariadenie o úradných kontrolách):(Ú. v. EÚ L 95, 7.4.2017, s. 1 – 142) v platnom znení, (ďalej len „nariadenie o úradných kontrolách“)
- Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2016/159 zo 4. februára 2016, ktorým sa stanovujú postupy predkladania žiadostí o granty a žiadostí o platbu, ako aj súvisiacich informácií, pokiaľ ide o núdzové opatrenia proti škodcom rastlín podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 652/2014:(Ú. v. ES L 031 6.2.2016) v platnom znení.
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1715 z 30. septembra 2019, ktorým sa stanovujú pravidlá fungovania systému riadenia informácií pre úradné kontroly a jeho zložiek („nariadenie o IMSOC“):(Ú. v. ES L 261 14.10.2019) v platnom znení
- Zákon č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 405/2011“)
- Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody a krajiny“)

3. Popis *Aromia bungii*

Živočíšny druh patrí taxonomicky do triedy *Insecta* - hmyz, radu *Coleoptera* - chrobáky, čeľade *Cerambycidae* - fuzáčovitité, rodu *Aromia*.

3.1 Životný cyklus *Aromia bungii*

Životný cyklus od vyliahnutia vajíčok po dospelého jedinca môže trvať od 2 do 4 rokov v závislosti od zemepisnej šírky a klimatických podmienok.

Vajíčka sú približne 2 mm dlhé a belavé. Sú kladené do kôry na kmeni a hlavných konároch na začiatku júla a liahnu sa po 8-9 dňoch (v polovici júla). Jedna samička nakladie počas svojho života 350-730 vajíčok.

Čerstvo vyliahnutá larva je 2–2,5 mm dlhá, dospelá 42–52 mm, má žltobiele sfarbenie, nohy sú tvorené zo 4 článkov. Existujú dva odlišné morfologické typy – typ „a“ a typ „b“. Larvy typu „a“ vykazujú silné a veľmi výrazné čeľuste, v ktorých je bazálna časť rovnako tmavá ako apikálna časť. Typy „b“ vykazujú kratšie čeľuste s bazálnymi časťami belavými a oddelenými od tmavšej apikálnej časti hlbokým priečnym rezom.

Kukly majú svetložltú farbu a sú 22-38 mm dlhé s jasne ohraničenými nohami a dlhými stočenými tykadlami. Kukly postupne tmavnú a pripomínajú sfarbenie nezrelých dospelých jedincov.

Dospelé jedince sú približne 28-31 mm dlhé, lesklo čiernej farby s výrazným červeným hrudníkom. Dospelé jedince vychádzajú z hostiteľa cez kruhové alebo elipsovité otvory. Obdobie letu nastáva od júna do augusta. Dospelé jedince vylučujú zvláštny pach, ktorý pôsobí ako obranný mechanizmus proti prirodzeným nepriateľom vyskytujúcim sa v prírode. Dospelé jedince žijú 15-20 dní a živia sa kôrou mladých konárov. *Aromia bungii* nenapáda korene.

3.2 Symptomatické prejavy *Aromia bungii*

Larvy *Aromia bungii* spôsobujú fyziologické a technické poškodenie dreva, vytvárajú chodbičky a komôrky v lyku a dreve. Larvami vyprodukovaný a vytláčaný trus sa hromadí na kôre a v blízkosti stromu. Veľkosť asimilačnej plochy stromov sa po poškodení larvami znižuje, následkom čoho sa znižuje úrodnosť stromov. Stromy chradnú a v priebehu 3-4 rokov odumierajú. Poškodenie môže byť zameniteľné s výskytom drevotoča obyčajného – *Cossus cossus* alebo krasoňa tmavosivého – *Capnodis tenebrionis*.

4. Kompetencie orgánov rastlinolekárskej starostlivosti v oblasti kontroly výskytu škodcov

Zodpovednosť za kontrolu *Aromia bungii* na území SR má ÚKSÚP. Kontroly metodicky riadi a usmerňuje OOR (Sekcia poľnohospodárskych vstupov a kontroly) ÚKSÚP. Výkon kontroly v teréne vykonávajú oblastní fytoinšpektori OKOR Odboru kontroly (Sekcia poľnohospodárskych vstupov a kontroly) ÚKSÚP.

4.1 MPRV SR:

- schvaľuje NPP,
- koordinuje úlohy jednotlivých zodpovedných orgánov v rámci svojej pôsobnosti,
- je koordinačným a rozhodujúcim orgánom v prípade sporov v rámci spolupráce s orgánmi v pôsobnosti Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

4.2 ÚKSÚP:

Po potvrdení výskytu *Aromia bungii*

4.2.1 ÚKSÚP (vecne príslušný odbor ochrany rastlín)

- nariadi podľa § 9 ods. 2 zákona č. 405/2011 Z. z. v súlade s bodom 14 rastlinolekárske opatrenia zamerané na eradikáciu škodcu pre vlastníkov alebo užívateľov pozemkov vo vymedzenej oblasti.
- vypracuje akčný plán podľa čl. 27 nariadenia (EÚ) 2016/2031
- informuje Európsku komisiu a ostatné členské štáty o výskyte *Aromia bungii* a prijatých opatreniach.

4.2.2 Odbor ochrany rastlín:

a) *vedúci oddelenia vnútornej karantény:*

- koordinuje všetky činnosti súvisiace s týmto pohotovostným plánom,
- z dostupných podkladov určuje vymedzenú oblasť,
- zabezpečuje informovanosť v rámci vymedzenej oblasti (registrované subjekty, sušiarne, užívatelia a vlastníci pôdy, obecné a mestské úrady a pod.),
- komunikuje s dotknutými subjektami, užívateľmi a vlastníkmi pozemkov,
- organizuje osobné stretnutia dotknutých subjektov, užívateľov a vlastníkov pôdy nachádzajúcich sa vo vymedzenej oblasti,
- zabezpečuje školenia pre osoby, ktoré sú, okrem fytoinšpektorov, zapojené do prieskumu a odberu vzoriek,
- zhromažďuje podklady pre dodatočné finančné zabezpečenie úloh vyplývajúcich z tohto pohotovostného plánu,

b) *koordinátor prieskumov škodlivých organizmov:*

- zabezpečuje informovanosť verejnosti,
- spracúva informácie a podklady z terénnych kontrol,
- vypracúva mapy miest prieskumu vzorkovania a vymedzených oblastí,

c) *pracovník 1 oddelenia vnútornej karantény:*

- prijíma oznámenia z podozrenia na výskyt *Aromia bungii*,
- vypracúva rozhodnutia na eradikáciu výskytu *Aromia bungii*,
- vypracúva plány prieskumu a odberu vzoriek vo vymedzenej oblasti,
- spolupracuje pri určovaní vymedzenej oblasti,
- koordinuje kontrolu vykonania nariadených rastlinolekárskeho opatrení,

d) *pracovník 2 oddelenia vnútornej karantény:*

- zhromažďuje písomné dokumenty súvisiace s výskytom *Aromia bungii*,
- spolupracuje pri zabezpečení materiálneho vybavenia fytoinšpektorov,
- zhromažďuje podklady pre zabezpečenie odškodnenia dotknutých subjektov,

e) *pracovník zastupujúci SR na zasadnutiach SCoPAFF:*

- zasiela správy o výskyte *Aromia bungii* a vydaných eradikačných opatreniach Komisii a členským štátom,
- v prípade potreby komunikuje s dotknutým štátom, do ktorého by zasiahla vymedzená oblasť *Aromia bungii*,
- komunikuje s Komisiou ohľadom odškodnenia dotknutých subjektov.

4.2.3 Odbor kontroly – riaditeľ:

- rozhoduje o zapojení inšpektorov iných oddelení odboru kontroly do prieskumu a vzorkovania vo vymedzených oblastiach *Aromia bungii*.

4.2.3.1 Oddelenie kontroly ochrany rastlín:

a) vedúci oddelenia kontroly ochrany rastlín:

- rozhoduje o presunoch fytoinšpektorov do vymedzených oblastí v rámci SR za účelom vykonávania prieskumu a vzorkovania na *Aromia bungii*,
- zabezpečuje materiálne vybavenie fytoinšpektorov,

b) fytoinšpektori:

- vykonávajú v teréne prieskum a odber vzoriek *Aromia bungii*,
- poskytujú podklady na určenie vymedzenej oblasti.

4.2.4. Odbor laboratórnych činností (Sekcia laboratórnych činností a TSÚP):

- prioritne vykonáva diagnostické rozborý vzoriek z vymedzenej oblasti na *Aromia bungii*,
- zabezpečuje materiálne vybavenie potrebné pre diagnostiku vysokých počtov vzoriek tak, aby sa zbytočne nepredlžoval čas diagnostiky.

5. Prístup príslušných orgánov do priestorov profesionálnych prevádzkovateľov, iných príslušných prevádzkovateľov a fyzických osôb

Podľa § 10 zákona č. 405/2011 Z. z. fytoinšpektor je oprávnený vstupovať na pozemky a do prevádzkových priestorov, v ktorých sa rastliny, rastlinné produkty alebo iné predmety pestujú, vyrábajú, používajú, skladujú, uvádzajú na trh alebo sú v nich inak prítomné. Zároveň má fytoinšpektor oprávnenie vstupovať do dopravných prostriedkov, ktorými sa prepravujú samotné rastliny, rastlinné produkty alebo iné predmety.

6. Podozrenie z výskytu *Aromia bungii*

Podľa § 8 ods. 1 písm. b) zákona č. 405/2011 sú osoby na úseku rastlinolekárskej starostlivosti povinné oznámiť bezodkladne kontrolnému ústavu výskyt, rozširovanie alebo podozrenie z výskytu karanténnych škodcov Únie alebo príznaky napadnutia alebo poškodenia týmito škodlivými organizmami.

6.1 Opatrenia, ktoré musia ihneď prijať profesionálni prevádzkovatelia

Ak má profesionálny prevádzkovateľ podozrenie na výskyt karanténneho škodcu Únie *Aromia bungii* na rastlinách, rastlinných produktoch alebo iných predmetoch, ktoré sú pod kontrolou daného prevádzkovateľa, ihneď toto podozrenie oznámi odboru ochrany rastlín ÚKSÚP, aby tento prijal opatrenia v súlade s článkom 10 nariadenia 2016/2031. Profesionálny prevádzkovateľ v prípade potreby takisto ihneď prijme predbežné opatrenia s cieľom zabrániť usídleniu a šíreniu škodcu *Aromia bungii*.

6.2 Opatrenia, ktoré majú prijať osoby iné ako profesionálni prevádzkovatelia

Každá osoba iná ako profesionálny prevádzkovateľ, ktorá má odôvodnené podozrenie na výskyt karanténneho škodcu Únie *Aromia bungii*, ihneď oznámi túto skutočnosť odboru ochrany rastlín ÚKSÚP. Ak sa oznámenie nepodá písomne, odbor ochrany rastlín ÚKSÚP o ňom vyhotoví úradný záznam. Uvedená osoba poskytne informácie o tomto výskyte, ktoré má k dispozícii.

Osoba, ktorá podala oznámenie konzultuje s OOR opatrenia, ktoré je potrebné prijať na zabránenie šírenia škodcu *Aromia bungii* a jeho odstránenie z dotknutých rastlín, rastlinných produktov alebo iných predmetov a v náležitom prípade z priestorov danej osoby.

Hlásenie podozrenia výskytu škodcu *Aromia bungii* možno realizovať telefonicky na telefónnom čísle 02/59 88 03 45, e-mailom na ochrana@uksup.sk alebo písomne na adresu:

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave
Odbor ochrany rastlín
Matúškova 21
833 16 Bratislava

Všetky nahlásené podozrenia z výskytu je potrebné prešetriť fytoinšpektormi kontrolného ústavu. Okrem miesta podozrivého na výskyt je potrebné skontrolovať aj jeho bezprostredné okolie. Kontrola je zameraná na hostiteľov *Aromia bungii* v danej lokalite. Kontrolovaný je ich zdravotný stav a v prípade potreby sa odoberie vzorka na diagnostický rozbor. Z danej kontroly podá fytoinšpektor podrobnú správu prostredníctvom Záznamu o vykonaní kontroly – A Odboru ochrany rastlín kontrolného ústavu.

V prípade oznámenia od iného členského štátu, že vymedzená oblasť zriadená týmto členským štátom zasahuje na územie SR, ÚKSÚP postupuje podľa konkrétnej situácie spôsobenej týmto oznámením a v súlade s týmto pohotovostným plánom.

7. Postupy na zaznamenanie zistení výskytu *Aromia bungii*

Aby sa potvrdila prítomnosť *Aromia bungii* je potrebné odobrať vzorku škodcu alebo časti napadnutého rastlinného materiálu (vrátane dreva). Vzorkujú sa podozrivé časti stromov, dreva alebo dreveného obalového materiálu, najlepšie aj s niektorým z vývojových štádií

škodcu. Odber vzorky fytoinšpektori uskutočnia počas celého roka, ale najmä v období pred výletom prvých dospelých jedincov (koniec mája a začiatok júna) alebo odchyt dospelých jedincov uskutočnia prostredníctvom lapačov. Nakoľko ide o karanténny materiál, je potrebné zabezpečiť, aby bola vzorka zabalená tak, aby nedošlo k poškodeniu obalu a prípadnému ďalšiemu šíreniu *Aromia bungii*. Vzorka slúžiaca na rozbor musí byť označená identifikačnými údajmi, aby bolo možné vzorky v laboratóriu spárovať s informáciami uvedenými v priloženom Zázname o odbere vzorky, ktorý musí obsahovať najmenej: jedinečné číslo odberu, dátum odberu, miesto odberu vrátane GPS súradníc, typ výsadby, názov subjektu, z ktorého bola vzorka odobratá, názov hostiteľa, príznakovosť a meno vzorkovateľa. Záznamy o odbere vzorky sú v písomnej aj/alebo elektronickej podobe v elektronickom systéme ÚKSÚP.

Prieskum a vzorkovanie vykonávajú aj ďalšie vyškolené osoby a iné fyzické osoby delegované na tieto činnosti v súlade s článkom 30 nariadenia o úradných kontrolách.

8. Diagnostické laboratória

Odobraté vzorky dreva alebo dreveného obalového materiálu alebo škodcu akéhokoľvek vývinového štádia (usmrtené, prípadne živé, pri ktorých je nevyhnutné zabrániť náhodnému vypusteniu), sú zasielané do jednotlivých diagnostických laboratórií Sekcie laboratórnych činností ÚKSÚP:

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave
Skúšobné laboratórium diagnostiky škodlivých organizmov
Matúškova 21
833 16 Bratislava

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave
Skúšobné laboratórium diagnostiky škodlivých organizmov
SNP 746/99
96202 Víglaš

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave
Skúšobné laboratórium diagnostiky škodlivých organizmov
Letná 3
041 39 Košice

Diagnostické metódy

Pre stanovenie prítomnosti *Aromia bungii* v odobratých vzorkách bude použitá EPPO norma (2015) *Aromia bungii*, Datasheets on pests recommended for regulation. EPPO Bulletin 45(1), 4-8.

Referenčné laboratória EÚ pre hmyz a roztoče:

konzorcium pod vedením French Agency for Food, Environmental and Occupational Health and Safety (ANSES)
Plant Health Laboratory, Entomology and Invasive Plants Unit
755 avenue du campus Agropolis
CS 30016, 34988 Montferrier-sur-Lez cedex
Francúzsko,

ktorého súčasťou je aj:

Austrian Agency for Health and Food Safety

AGES, Institute for Sustainable Plant Production
Spargelfeldstraße 191
1220 Viedeň
Rakúsko

9. Potvrdenie výskytu *Aromia bungii*

Po potvrdení výskytu *Aromia bungii* ÚKSÚP informuje dotknutý subjekt, v ktorom bol potvrdený výskyt škodcu o tomto výskyte a potrebe prijatia eradikačných opatrení. ÚKSÚP následne vypracuje akčný plán, ktorý musí vychádzať z NPP pre prípad podozrenia a výskytu prioritného škodcu *Aromia bungii*.

Po potvrdení výskytu *Aromia bungii*, ÚKSÚP zhromaždí tieto informácie:

- pravdepodobný pôvod *Aromia bungii*, ak je podozrenie, že pôvodcom ohniska je zásielka rastlín alebo rastlinných produktov, vrátane dreva a drevených výrobkov,
- geografickú polohu daného výskytu vrátane akýchkoľvek abiotických faktorov, ktoré by mohli ovplyvniť ohnisko nákazy, napr. výskyt bol zaznamenaný na významnej dopravnej trase,
- mapovanie výskytu, ktoré zahŕňa zobrazenie infikovaných hostiteľov v danej lokalite s popisom (druh, odroda, štádium vývoja ...) a odhad početnosti a rozmiestnenia potenciálnych hostiteľov v bezprostrednom okolí od miesta výskytu,
- kedy a ako bol škodca zistený a identifikovaný (vrátane fotografií),
- úroveň výskytu *Aromia bungii* a vývinové štádium,
- rozsah a dosah škôd,
- v závislosti od miesta výskytu – informácie o dovoze hostiteľov do dotknutého subjektu za obdobie posledných 12 mesiacov,
- v závislosti od miesta výskytu – nedávny vývoz alebo presun hostiteľov do iných subjektov z infikovaného subjektu,
- v závislosti od miesta výskytu – prístupnosť miesta pre mechanizáciu na likvidáciu hostiteľov,
- ošetrenie hostiteľov, ktoré by mohlo ovplyvniť vývoj symptómov alebo diagnostiku škodcu,
- pri zásielkach podrobné informácie o mieste pôvodu dovezeného tovaru.

10. Geografické určenie vymedzenej oblasti

Po vytvorení výskytu *Aromia bungii* fytoinšpektori vykonajú delimitačný prieskum za účelom určenia zamorenej zóny a zistenia rozšírenia *Aromia bungii* na danom území.

Prieskum sa začína od potvrdeného napadnutého hostiteľa a pokračuje smerom von od neho. Pri prieskume sa postupuje štandardizovaným spôsobom, a to odstránením dvoch konárov o priemere 5 – 8 cm zo stredu koruny stromu a odstránením kôry z nich z prvých 50 cm od bázy konárov, kde môžu byť zistené larválne chodbičky. Skontrolovaní musia byť všetci hostitelia.

10.1 Určenie vymedzenej oblasti

Na základe delimitačného prieskumu *Aromia bungii* OOR určí **vymedzenú oblasť**, ktorá pozostáva zo:

- **zamorenej zóny**, teda miesta výskytu a oblasti s polomerom 200 m od miesta výskytu, v ktorej sa nachádzajú všetky hostiteľské rastliny, rastlinné produkty alebo iné predmety, o ktorých je známe, že boli napadnuté *Aromia bungii*, všetky symptomatické rastliny a rastliny pravdepodobne napadnuté s ohľadom na ich umiestnenie v blízkosti napadnutých rastlín,
- **nárazníkovej zóny**, ktorá obklopuje zamorenú zónu, s polomerom aspoň 2 km od vonkajšieho okraja zamorenej zóny.

Presné vymedzenie zamorenej zóny a nárazníkovej zóny je založené na náležitých vedeckých princípoch, biologických vlastnostiach špecifikovaného organizmu, rozsahu zamorenia a rozložení špecifikovaných rastlín a špecifikovaného dreva v príslušnej oblasti.

V rámci vymedzených oblastí ÚKSÚP zvyšuje informovanosť verejnosti o hrozbe špecifikovaného škodcu a o opatreniach prijatých na zabránenie jeho ďalšiemu šíreniu mimo týchto oblastí. ÚKSÚP zabezpečí, aby široká verejnosť a profesionálni prevádzkovatelia mali informácie o vymedzených oblastiach.

Vymedzená oblasť vytvorená na základe výsledkov delimitačného prieskumu fytoinšpektorov musí byť stanovená čo najskôr od zistenia pozitívneho výskytu, nakoľko prioritou je zabránenie šíreniu *Aromia bungii* do ďalších lokalít. To si vyžaduje rýchlu reakciu od zistenia výskytu a rovnako aj dostatočný počet vyškolených osôb, ktorí v teréne zabezpečujú tieto kontroly. Na urýchlenie určenia vymedzenej oblasti môže ÚKSÚP v prípade potreby využiť aj snímkovanie dronmi pri dodržaní príslušných legislatívnych predpisov.

Vymedzená oblasť sa určí v prípade, ak:

- sa zistí výskyt živých alebo mŕtvych štádií škodcu v hostiteľoch,
- sa zistia živé alebo mŕtve štádiá škodcu v dreve, odpadovom dreve, štiepke alebo rastlinách určených na výsadbu, z ktorých škodca pochádza alebo by mohol pochádzať,
- sa lapačmi odchytiť živé dospelé jedince *Aromia bungii* za okolností, keď dospelé jedince mohli uniknúť aj do okolia.

Vo vymedzenej oblasti sa vykonávajú opatrenia, ktorých cieľom je zabránenie pohybu potenciálne napadnutého materiálu. K týmto opatreniam patrí zákaz pohybu rastlinného materiálu a rastlín určených na výsadbu, dreva a DOM.

Ak sa v nárazníkovej zóne zistí prítomnosť *Aromia bungii*, ÚKSÚP bezodkladne určí novú vymedzenú oblasť zohľadňujúcu dané zistenie. Vo vymedzenej oblasti sa nesmú po dobu trvania obmedzení vysádzať nové rastliny hlavných hostiteľov. V prípade, že sa má vymedzená oblasť rozšíriť za hranice SR, ÚKSÚP okamžite informuje príslušný štát o tejto skutočnosti.

10.2 Výnimky z určenia vymedzenej oblasti

ÚKSÚP sa môže rozhodnúť nezriadiť vymedzenú oblasť, ak je splnená jedna z týchto podmienok:

- a) existujú dôkazy, že *Aromia bungii* bola zavlečená do oblasti s rastlinami, drevom alebo DOM, ktoré boli napadnuté pred ich vstupom do príslušnej oblasti a je zaručené, že nedošlo k usadeniu *Aromia bungii* a že šírenie a množenie nie je možné vzhľadom na jeho biologické vlastnosti, alebo
- b) existujú dôkazy, že výskyt *Aromia bungii* je izolovaný nález, ktorý bezprostredne súvisí so špecifikovanou rastlinou, drevom alebo dreveným obalovým materiálom, pričom sa nepredpokladá jeho udomácnenie a je zaručené, že nedošlo k udomácneniu *Aromia bungii* a že šírenie a množenie nie je možné vzhľadom na jeho biologické vlastnosti.

Ak ÚKSÚP využije výnimku z určenia vymedzenej oblasti, musí:

- okamžite nariadiť opatrenia na zabezpečenie urýchlenej eradikácie *Aromia bungii* a vylúčenie možnosti jeho šírenia,
- zabezpečiť pravidelné a intenzívne monitorovanie počas obdobia zahŕňajúceho aspoň jeden životný cyklus *Aromia bungii* a jeden ďalší rok vrátane monitorovania v priebehu najmenej štyroch po sebe nasledujúcich rokov v okruhu s polomerom aspoň 1 km okolo napadnutých rastlín, dreva či DOM, alebo miesta, na ktorom bol zistený výskyt *Aromia bungii*,
- nariadiť zničenie akéhokoľvek napadnutého rastlinného materiálu, dreva či dreveného obalového materiálu,
- zabezpečiť čo najdôkladnejšie vyšetrenie pôvodu napadnutia výsledovaním rastlín, dreva či DOM a ich preskúmanie na účely zistenia akýchkoľvek stôp po napadnutí,
- nariadiť prípadne iné opatrenie, ktoré môže prispieť k eradikácii *Aromia bungii*, pričom sa zohľadňuje medzinárodná norma pre rastlinolekárske opatrenia („ISPM“) č. 9 a uplatňuje integrovaný prístup podľa princípov stanovených v norme ISPM č. 14.

10.3 Podmienky pre presun špecifikovaných rastlín z vymedzených oblastí

Špecifikované rastliny pochádzajúce z vymedzenej oblasti sa môžu presúvať v rámci EÚ iba vtedy, ak ich sprevádza rastlinný pas a ak sa počas obdobia aspoň dvoch rokov pred presunom, alebo v prípade mladších rastlín ako dva roky počas celého ich životného cyklu, pestovali na mieste produkcie, ktorá spĺňa nasledovné požiadavky:

- miesto produkcie je registrované,
- na mieste produkcie sa každoročne vykonali aspoň dve dôkladné úradné kontroly a neboli zistené žiadne príznaky napadnutia *Aromia bungii*, pričom súčasťou kontroly je cieľový deštruktívny odber vzoriek zo stoniek a konárov rastlín v prípade zvýšeného podozrenia na výskyt *Aromia bungii*,
- miesto produkcie

i) je úplne fyzicky chránené proti zavlečeniu *Aromia bungii*, alebo

ii) bolo podrobené vhodným preventívnym ošetreniam a v každej partii špecifikovaných rastlín sa pred presunom vykonal cieľový deštruktívny odber vzoriek (podľa tabuľky nižšie), na mieste produkcie sa každoročne vykonávajú úradné prieskumy v okruhu s polomerom aspoň 1 km okolo danej lokality a predmetné miesto produkcie nevykazuje žiadne príznaky napadnutia.

Počet rastlín v partii	Miera deštruktívneho odberu vzoriek (počet rastlín, ktoré sa majú zničiť)
1 – 4 500	10 % z veľkosti partie
> 4 500	450

- podpníky, ktoré spĺňajú požiadavky uvedené vyššie sa môžu štepiť vrúbľami, ktoré neboli vypestované v súlade s uvedenými požiadavkami, ktoré však v najširšom mieste majú priemer najviac 1 cm.

10.4 Podmienky pre presun špecifikovaného dreva z vymedzených oblastí

1. Špecifikované drevo iné ako v tvare štiepok, triesok, hoblín, zvyškov a odpadu z dreva pochádzajúce z vymedzených oblastí a špecifikované drevo s celým alebo čiastočne zachovaným povrchom sa môže premiestňovať iba vtedy, ak ho sprevádza rastlinný pas. Rastlinný pas sa vydá iba vtedy, ak dané drevo spĺňa jednu z týchto požiadaviek:

- je odkôrnené a bolo vhodne tepelne ošetrené tak, že sa dosiahla minimálna teplota 56 °C počas minimálne 30 nepretržitých minút v celom profile dreva (vrátane jeho jadra), tepelné ošetrenie sa potvrdí značkou „HT“, ktorou sa označí drevo alebo akýkoľvek obal podľa aktuálneho použitia,
- drevo bolo ošetrené vhodným ionizujúcim žiarením na dosiahnutie absorbovanej dávky 1 kGy v celom objeme dreva.

2. Špecifikované drevo v tvare štiepok, triesok, hoblín, zvyškov a odpadu z dreva pochádzajúce z vymedzených oblastí sa môže premiestňovať iba vtedy, ak ho sprevádza rastlinný pas. Rastlinný pas sa vydá iba vtedy, ak dané drevo spĺňa jednu z týchto požiadaviek:

- je odkôrnené a bolo vhodne tepelne ošetrené tak, že sa dosiahla minimálna teplota 56 °C počas minimálne 30 nepretržitých minút v celom profile dreva (vrátane jeho jadra),
- bolo spracované na kúsky s hrúbkou a šírkou najviac 2,5 cm.

3. Ak nie sú vo vymedzenej oblasti k dispozícii zariadenia na ošetrovanie alebo spracovanie dreva, špecifikované drevo sa môže pod úradným dohľadom presunúť do najbližšieho zariadenia mimo vymedzenej oblasti, aby sa zabezpečilo okamžité ošetrovanie alebo spracovanie v súlade s bodom 1 alebo 2, musí však byť izolované tak, aby sa zaručilo, že sa *Aromia bungii* nerozšíri.

Odpadový materiál, ktorý vznikne pri ošetrovaní alebo spracovaní podľa bodu 1 a 2 sa zneškodní spôsobom, ktorým sa zaručí, že sa *Aromia bungii* nerozšíri mimo vymedzenú oblasť.

ÚKSÚP vykonáva intenzívne monitorovanie výskytu *Aromia bungii* prostredníctvom kontrol druhov rodu *Prunus* spp. v okruhu aspoň 1 km od zariadenia na ošetrovanie alebo spracovanie dreva.

10.5 Podmienky pre presun DOM

1. Presun špecifikovaného DOM pochádzajúceho z vymedzenej oblasti sa môže uskutočniť iba vtedy, ak spĺňa všetky tieto podmienky:

- daný materiál bol podrobený jednému zo schválených ošetrovaní podľa prílohy I ISPM 15 týkajúcej sa Požiadaviek na DOM používaných v medzinárodnom obchode,
- materiál je označený značkou špecifikovanou v prílohe II ISPM 15, ktorá svedčí o tom, že špecifikovaný DOM bol podrobený schválenému rastlinolekárskeho ošetrovaniu v súlade s danou normou.

2. Ak vo vymedzenej oblasti nie sú k dispozícii zariadenia na ošetrovanie dreva, špecifikovaný DOM sa môže pod úradným dohľadom presunúť do najbližšieho zariadenia mimo vymedzenej oblasti, aby sa zabezpečilo okamžité ošetrovanie a označenie v súlade s bodom 1, musí však byť izolovaný tak, aby sa zaručilo, že sa *Aromia bungii* nerozšíri.

3. Odpadový materiál, ktorý vznikne pri ošetrovaní musí byť odstránený spôsobom, ktorý zaručí, že sa *Aromia bungii* nerozšíri mimo vymedzenú oblasť.

ÚKSÚP vykonáva intenzívne monitorovanie výskytu *Aromia bungii* prostredníctvom kontrol druhov rodu *Prunus* spp. v okruhu aspoň 1 km od zariadenia na ošetrovanie alebo spracovanie dreva.

11. Informovanie Komisie, ostatných členských štátov, dotknutých profesionálnych prevádzkovateľov a verejnosti o výskyte *Aromia bungii*

Ak je úradne potvrdená prítomnosť *Aromia bungii* na území SR ÚKSÚP zabezpečí:

1. informovanie Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR,
2. informovanie Komisie a ostatných členských štátov o výskyte prioritného škodcu *Aromia bungii* v súlade s nariadením o IMSOC. Správa obsahuje minimálne počty a lokality s výskytom *Aromia bungii* vrátane máp, počtu napadnutých rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov, ktoré boli identifikované, ovzorkované a testované, ako aj samotné výsledky laboratórnych testov. Taktiež je potrebné oznámiť Komisii a ostatným členským štátom opatrenia, ktoré boli prijaté a ktoré sa rozhodla SR prijať na eradikáciu *Aromia*

bungii. Podobne sa postupuje aj v prípade zistenia výskytu v ďalšej oblasti, kde výskyt *Aromia bungii* predtým nebol známy. Vymedzené oblasti a zároveň aj ich zmeny, oznámi ÚKSÚP Komisii a ostatným členským štátom do jedného mesiaca odo dňa, keď sa zistila prítomnosť *Aromia bungii*. Akýkoľvek dôkaz poukazujúci na prítomnosť *Aromia bungii* v nárazníkovej zóne sa Komisii a ostatným členským štátom oznamuje bezodkladne,

3. informovanie verejnosti o opatreniach, ktoré prijal a ktoré plánuje prijať, a o všetkých opatreniach, ktoré majú prijať príslušné kategórie profesionálnych prevádzkovateľov alebo iné osoby,
4. organizovanie pravidelných stretnutí, ktorých cieľom je riešiť aktuálny stav šírenia *Aromia bungii*, prijaté opatrenia, financovane, zvyšovanie povedomia o výskytoch a pod.

12. Dohľad a eradikácia

V prípade, že počas prieskumov sa nezistia napadnuté hostiteľské rastliny a nie sú ani žiadne dôkazy o možnej prítomnosti *Aromia bungii*, situácia sa vyhodnotí tak, že sa *Aromia bungii* nemohla ďalej šíriť do prostredia, ÚKSÚP pristúpi k **dohľadu** nad miestom výskytu. Takéto miesto je potrebné niekoľkokrát v priebehu roka skontrolovať, pričom prieskumy sa vykonávajú v oblasti s polomerom 0,5 km od miesta výskytu. Pri tomto intenzívnom prieskume sa vykonávajú kontroly každého hostiteľa a spojí sa aj s prieskumom pomocou feromónových lapačov. Tie sa nainštalujú v okolí miesta výskytu na slnečnú stranu porastu a pravidelne raz za dva týždne sa skontrolujú. Tento prieskum a dotknutý subjekt sú pod stálou rastlinolekárskou kontrolou najmenej 3 roky.

V prípade, že sa počas prieskumov **nezistia príznakové rastliny**, ale existuje vysoká pravdepodobnosť, že sa dospelé jedince *Aromia bungii* rozšírili do okolitého prostredia, je potrebné vykonávať prísnejší dohľad nad miestom výskytu, ktorý je popísaný v časti 14. „Prieskumy vymedzených oblastí pre *Aromia bungii*“. Po stanovení vymedzených oblastí je potrebné vykonávať ich každoročné pravidelné kontroly.

V prípade, že sa počas prieskumov **zistia príznakové rastliny**, je potrebné vykonať eradikáciu.

13. Rastlinolekárske opatrenia

V prípade potvrdenia výskytu *Aromia bungii* ÚKSÚP rozhodnutím nariadi rastlinolekárske opatrenia, ktoré musí prijať a realizovať osoba, ktorá je užívateľom dotknutých pozemkov s napadnutými rastlinami alebo má pod kontrolou dotknutý tovar. Vo fáze prípravy rozhodnutia ÚKSÚP komunikuje s dotknutým subjektom reálne možnosti vykonania potrebných opatrení z hľadiska materiálneho vybavenia a finančného krytia. V prípade výskytu u profesionálneho prevádzkovateľa obdrží subjekt pokyny s predbežnými opatreniami ešte pred zaslaním rozhodnutia, ktorých cieľom je znížiť riziko šírenia škodcu. Rozhodnutie sa zasiela dotknutému subjektu a fytoinšpektorovi spolu s termínom vykonania opatrení. Subjekt zabezpečí mechanizáciu na likvidáciu rastlín, zlikviduje napadnuté rastliny a zabezpečí čistenie a dezinfekciu mechanizácie na vlastné náklady. Ak subjekt dané opatrenia nevykoná, zabezpečí ich vykonanie ÚKSÚP na náklady daného subjektu. Na zabezpečenie mechanizácie na likvidáciu rastlín, ich čistenie a dezinfekciu nie je potrebné vyhlasovať výberové konanie, ale ich možno realizovať priamym zadaním, čo zabezpečí ÚKSÚP.

Opatrenia je potrebné vykonať pod dohľadom fytoinšpektora, prípadne pri rozsiahlejších opatreniach fytoinšpektor vykoná kontrolu po ukončení realizácie uložených

opatrení. Z následnej kontroly je potrebné spísať záznam s podrobným popisom vykonaných opatrení.

Rastlinolekárske opatrenia zamerané na eradikáciu zahŕňajú:

1. ÚKSÚP, ktorý zriadi vymedzenú oblasť, prijme v danej oblasti tieto opatrenia:

- a) okamžitý výrub napadnutých rastlín a rastlín s príznakmi vyvolanými *Aromia bungii* a úplné odstránenie koreňov v prípade, že sa pod koreňovým krčkom napadnutej rastliny objavili larválne chodby,
  - v prípadoch, že sa napadnutie rastlín zistí mimo obdobia letovej aktivity *Aromia bungii*, sa výrub a odstraňovanie koreňov vykoná pred začiatkom ďalšieho obdobia letovej aktivity;
- b) výrub všetkých špecifikovaných rastlín v okruhu s polomerom 100 metrov okolo napadnutých rastlín a preskúmanie uvedených špecifikovaných rastlín s cieľom nájsť akékoľvek znaky napadnutia,
  - vo výnimočných prípadoch, ak ÚKSÚP dospeje k záveru, že výrub konkrétnych stromov je nevhodný vzhľadom na ich osobitnú spoločenskú, kultúrnu alebo environmentálnu hodnotu, ÚKSÚP, ktorý zriadi vymedzenú oblasť, zabezpečí, aby dané špecifikované rastliny, ktoré sa nemajú vyrúbať, boli jednotlivo a pravidelne preskúmané s cieľom zistiť akékoľvek stopy po napadnutí, a aby sa prijali opatrenia rovnocenné s výrubom s cieľom zabrániť možnému šíreniu *Aromia bungii* z uvedených rastlín, takéto prípady sa uvedú a zdôvodnia v správe Komisii a členskými štátmi,
- c) odstránenie, preskúmanie a bezpečná likvidácia rastlín vyrúbaných v súlade s písmenami a) a b) a v prípade potreby aj ich koreňov, ako aj preskúmanie a likvidácia iných rastlinných produktov a DOM, je potrebné prijať všetky preventívne opatrenia na zabránenie šírenia *Aromia bungii* počas výrubu a po ňom,
- d) zákaz akéhokoľvek presunu potenciálne napadnutého materiálu z vymedzenej oblasti,
- e) čo najdôkladnejšie vyšetrenie pôvodu napadnutia vysledovaním príslušných rastlín, dreva a DOM a ich preskúmanie na účely zistenia akýchkoľvek stôp po napadnutí,
  - ak z preskúmania vyplýva, že špecifikované rastliny sú napadnuté, musia sa vyrúbať,
- f) v prípade potreby nahradenie špecifikovaných rastlín inými rastlinnými druhmi,
- g) zákaz vysádzania nových špecifikovaných rastlín v exteriéri vo vymedzenej oblasti, okrem prípadov uvedených v bode 12 v časti „Podmienky pre presun špecifikovaných rastlín z vymedzených oblastí“,
- h) intenzívne monitorovanie výskytu *Aromia bungii* na druhoch rodu *Prunus* spp. s osobitným zameraním na nárazníkovú zónu, ktorého súčasťou je aspoň jedna kontrola ročne,
  - v prípade potreby sa vykoná cieľový deštruktívny odber vzoriek,
- i) činnosti na zvýšenie informovanosti verejnosti, pokiaľ ide o nebezpečenstvo súvisiace s *Aromia bungii*, ako aj opatrenia prijaté s cieľom predchádzať jeho zavlečeniu do Únie a šíreniu v nej vrátane podmienok týkajúcich sa presunu špecifikovaných rastlín, špecifikovaného dreva a špecifikovaného DOM z vymedzenej oblasti,

- j) prípadne špecifické opatrenia na riešenie osobitných situácií alebo komplikácií, pri ktorých by sa mohlo racionálne predpokladať, že zabránia eradikácii, sťažia alebo oddialia ju, a najmä tie, ktoré sa týkajú dostupnosti a adekvátnej eradikácie všetkých rastlín, ktoré sú napadnuté alebo v prípade ktorých existuje podozrenie, že boli napadnuté, bez ohľadu na to, kde sa nachádzajú, či ide o verejné alebo súkromné vlastníctvo alebo na osobu či subjekt, ktoré sú za ne zodpovedné,
- k) akékoľvek iné opatrenie, ktoré môže prispieť k eradikácii *Aromia bungii*, pričom sa zohľadňuje norma ISPM 9 a uplatňuje integrovaný prístup podľa princípov stanovených v norme ISPM 14.

2. Ak sa dlhšie ako štyri po sebe nasledujúce roky na základe prieskumov potvrdí výskyt *Aromia bungii* v oblasti a ak existujú dôkazy o tom, že *Aromiu bungii* už nie je možné eradikovať, ÚKSÚP môže obmedziť opatrenia na zamedzenie šírenia *Aromia bungii* v danej oblasti. V takom prípade sa polomer okruhu nárazníkovej zóny môže zvýšiť aspoň na 4 km.

Takéto opatrenia zahŕňajú:

- výrub napadnutých rastlín a rastlín s príznakmi vyvolanými *Aromia bungii* a úplné odstránenie koreňov v prípade, že sa pod koreňovým krčkom napadnutej rastliny objavili larválne chodby (v prípadoch, že sa napadnutie rastlín zistí mimo obdobia letovej aktivity *Aromia bungii*, sa výrub a odstraňovanie koreňov vykoná pred začiatkom ďalšieho obdobia letovej aktivity),
- odstránenie, preskúmanie a likvidáciu vyrúbaných rastlín a ich koreňov, prijatie všetkých opatrení potrebných na predchádzanie šíreniu *Aromia bungii* po výrube,
- zákaz akéhokoľvek presunu potenciálne napadnutého materiálu z vymedzenej oblasti,
- v prípade potreby nahradenie špecifikovaných rastlín inými rastlinami,
- zákaz vysádzania nových špecifikovaných rastlín v exteriéri v zamorenej zóne, okrem prípadov uvedených v bode 10.3 v časti „Podmienky pre presun špecifikovaných rastlín z vymedzených oblastí“,
- intenzívne monitorovanie výskytu *Aromia bungii* na druhoch rodu *Prunus* spp. s osobitným zameraním na nárazníkovú zónu, ktorého súčasťou je aspoň jedna kontrola ročne (v prípade potreby sa vykoná cieľový deštruktívny odber vzoriek),
- činnosti na zvýšenie informovanosti verejnosti, pokiaľ ide o nebezpečenstvo súvisiace s *Aromia bungii*, ako aj opatrenia prijaté s cieľom predchádzať jeho zavlečeniu a šíreniu vrátane podmienok týkajúcich sa presunu špecifikovaných rastlín z vymedzenej oblasti.

14. Prieskumy vymedzených oblastí pre *Aromia bungii*

Vo vymedzených oblastiach vykonávajú fytoinšpektori každoročné prieskumy uvedené v článku 19 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2016/2031 s cieľom zistiť prítomnosť špecifikovaného škodcu Prieskum sa začína od **potvrdeného napadnutého hostiteľa** a pokračuje smerom von

od neho. Pri prieskume sa postupuje štandardizovaným spôsobom, a to odstránením dvoch konárov o priemere 5 – 8 cm zo stredu koruny stromu a odstránením kôry z nich z prvých 50 cm od bázy konárov, kde môžu byť zistené larválne chodbičky. Skontrolovaní musia byť **všetci** hostitelia v okolí s polomerom **500 m od vonkajšej hranice zamorenej zóny, ktorá má polomer 200 m**. Do týchto intenzívnych prieskumov sú zahrnutí **všetci rastúci hostitelia**, ktorí majú priemer kmeňa väčší ako 1,5 cm a tiež **všetko drevo hostiteľa** vyskytujúce sa v tomto okolí.

Od skontrolovania posledného hostiteľa v okruhu s polomerom 700 m (zamorená zóna 200 m + intenzívny prieskum 500 m) od prvého pozitívneho výskytu sa prieskumy vykonávajú **v okruhu s polomerom ešte ďalších najmenej 4 km** v závislosti od pravdepodobného rozsahu rozšírenia *Aromia bungii* a viditeľných príznakov napadnutia, **a to v pravidelných intervaloch**, napr. skontrolovaný hostiteľ každých 100 m. V prípade potreby inšpektor odoberie vzorku hostiteľa.

Ak sa zistí, že je napadnutých viac stromov, prieskumy sa musia rozšíriť tak, aby bol vykonaný **intenzívny prieskum**, teda kontrola **všetkých** hostiteľov **v okruhu 500 m** od týchto nových pozitívnych výskytov. Od miesta nového výskytu sa okrem okruhu 500 m vykonávajú kontroly aj ďalších najmenej 4 km, rovnako, ako bolo popísané vyššie (prieskum v pravidelných intervaloch).

Prieskum je potrebné vykonávať aj v korunách stromov v časti konárov s priemerom 5- 8 cm, ktoré sú náhodne spílené, odkôrnené a následne dôsledne skontrolované na výskyt chodbičiek spôsobených *Aromia bungii*.

Predpokladaný počet lapačov a vzoriek sa určí pomocou štatistického nástroja RIBESS+.

Hranica medzi zamorenou a nárazníkovou zónou sa v teréne monitoruje feromónovými lapačmi, ktoré je potrebné inštalovať v dostatočnej vzdialenosti od seba a na slnečnú stranu porastu. Tieto feromónové lapače je potrebné pravidelne kontrolovať a ich vzorky včas vyhodnocovať. Veľkosť nárazníkovej zóny je s polomerom 2 km od vonkajšieho okraja zamorenej zóny, pričom nárazníková zóna je vedľa zamorenej zóny a obklopuje ju.

Hranice zamorenej a nárazníkovej zóny sa v prípade zistenia nového výskytu v nárazníkovej zóne musia prehodnotiť a ich veľkosť sa stanoví na základe ďalších prieskumov.

Hostiteľov vo vymedzených oblastiach je potrebné pravidelne kontrolovať v optimálnom časovom období. Tieto kontroly sa zamerajú na symptomatické prejavy.

15. Zrušenie vymedzenej oblasti

Ak sa počas prieskumu vymedzených oblastí v období 4 rokov nezistí žiadny pozitívny výskyt *Aromia bungii*, daná vymedzená oblasť sa môže zrušiť vrátane všetkých rastlinolekárskeho opatrení s ňou súvisiacich.

16. Protokoly, v ktorých sú opísané metódy vizuálnych prehliadok, odberu vzoriek a laboratórneho testovania

V metodickom pokyne - Metodický pokyn zisťovania výskytu karanténnych škodcov Únie a ostatných vybraných škodcov, ktorým sa pri terénnych prehliadkach riadia fytoinšpektori, sú použité nasledovné protokoly:

- EPPO Data sheets on pests recommended for regulation – *Aromia bungii*,

- Pest survey card on *Aromia bungii*.

Všetky kontroly, odbery vzoriek, diagnostika a aj všetky náklady je potrebné riadne zdokumentovať.

17. Zásady odbornej prípravy a školení

Fytoinšpektori OKOR absolvujú pravidelné každoročné zaškolenie ohľadom prieskumu a opatrení týkajúcich sa kontroly *Aromia bungii*. V prípade pozitívneho výskytu *Aromia bungii* a následného potrebného zvýšenia počtu osôb na vykonávanie kontrol v teréne, poverení zamestnanci OOR vykonajú neodkladné zaškolenie ďalších fyzických osôb na účely vykonávania prieskumu.

Okrem toho ÚKSÚP zverejňuje informačné letáky a vykonáva odborné prednášky zamerané na prioritných škodcov Únie s cieľom zvyšovať informovanosť obyvateľstva ohľadom ochrany rastlín pred karanténnymi škodcami Únie. Verejnosť má ku všetkým informáciám prístup cez internetovú stránku ÚKSÚP www.uksup.sk.

18. Finančné zabezpečenie

Každoročné pravidelné prieskumy, vzorkovanie a diagnostika sú hradené z bežného rozpočtu dotknutých organizácií. V prípade zistenia výskytu *Aromia bungii* a následného uplatňovania tohto pohotovostného plánu v praxi je potrebné finančne zabezpečiť všetky činnosti s tým súvisiace, a to finančné zabezpečenie pre:

- a) personál – mzdové náklady zamestnancov ÚKSÚP, prípadne ďalších zamestnancov zamestnaných na dobu určitú pre zabezpečenie plnenia úloh v krízových situáciách, sú kryté z rozpočtových zdrojov MPRV SR. V prípade nedostatku personálu ÚKSÚP deleguje činnosti na fyzické osoby v súlade s článkami 31 a 32 nariadenia o úradných kontrolách,
- b) materiálové vybavenie, spotrebný materiál a ostatné nevyhnutné náklady (ubytovanie a pod.) – náklady na materiálne vybavenie a spotrebný materiál sú kryté z rozpočtových zdrojov MPRV SR.

19. Odškodnenie v prípade nariadenia rastlinolekárskeho opatrení

Dotknutým subjektom sa vyplatia náklady na odškodnenie za hodnotu zničených rastlín, rastlinných produktov alebo iných predmetov podliehajúcich opatreniam uvedeným v článku 17, článku 28 ods. 1, článku 29 ods. 1 a článku 30 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2016/2031 v medziach trhovej hodnoty, ktorú by takéto rastliny, rastlinné produkty a iné predmety mali, pokiaľ by neboli dotknuté uvedenými opatreniami; prípadná zostatková hodnota sa od odškodnenia odpočítava.

Odškodnenie hospodárskych subjektov alebo majiteľov je oprávnené len v prípade, ak opatrenia boli vykonané pod dohľadom fytoinšpektorov ÚKSÚP.

20. Platnosť

Tento národný pohotovostný plán sa uplatňuje od 1. augusta 2023.

Pohotovostný plán sa vyhodnotí a aktualizuje vždy, keď to bude potrebné na jeho prispôbenie súčasným predpisom a vývoju rizika na území SR.

Obrazová príloha *Aromia bungii*

Aromia bungii (AROMBU) - <https://gd.eppo.int>

Larva *Aromia bungii*

(Zdroj: <https://gd.eppo.int/taxon/AROMBU/photos>)

Aromia bungii (AROMBU) - <https://gd.eppo.int>

Larva *Aromia bungii*

(Zdroj: <https://gd.eppo.int/taxon/AROMBU/photos>)

Aromia bungii (AROMBU) - <https://gd.eppo.int>

Výletové otvory

(Zdroj: <https://gd.eppo.int/taxon/AROMBU/photos>)

Aromia bungii (AROMBU) - <https://gd.eppo.int>

Dospělý jedinec *Aromia bungii*

(Zdroj: <https://gd.eppo.int/taxon/AGRLAX/photos>)

Aromia bungii (AROMBU) - <https://gd.eppo.int>

Nal'avo samec *Aromia bungii* s výrazne delšími tykadly v porovnaní so samičkou napravo

(Zdroj: <https://gd.eppo.int/taxon/AGRLAX/photos>)

Zoznam pomôcok pre prácu v teréne

- záhradnícke nožnice,
- nôž, sekerka, vrták,
- záhradnícka píłka,
- pinzeta,
- lopatka,
- ďalekohľad s dostatočným zväčšením,
- lupa,
- sprej na označovanie vzorkovaných stromov,
- uzatvárateľné vrecká veľkosti podľa potreby,
- plastové uzatvárateľné nádoby, napr. fľaštičky, skúmavky,
- vhodné dezinfekčné prostriedky (etanol, Savo a pod.),
- plastové nádoby so smrtiacou látkou pre hmyz (formaldehyd) tzv. smrtičky,
- leповé doštičky alebo feromónové lapače hmyzu,
- samolepiaca žltá páska s označením rastlinolekárskej kontroly,
- truhlica veľkosti cca 120x50x50 cm, prípadne iných rozmerov, ktorá sa uzatvorí natesno a slúži na prenos vzorky dreva z terénu do laboratórnych priestorov,
- prípadne ďalšie vhodné a potrebné pomôcky.

Možnosti ochrany

Významné sú preventívne prehliadky dovážaných rastlín a rastlinných komodít. Pri dovoze obalového materiálu je potrebné postupovať podľa normy ISPM 15. Vo vnútrozemí je potrebné vykonávať kontroly sadov, lesných porastov a miest základného spracovania dreva.

Na zachytenie dospelých jedincov, a tým zabránenie kladeniu vajíčok sa využívajú napr. lepové dosky. V Číne sa využívajú na ochranu kmeňov fólie alebo siete zabraňujúce kladeniu vajíčok alebo sa kmene potierajú zmesou vápna, síry, soli, živočíšneho oleja a vody, ktorá by mala mať odpudzujúce účinky.

Chemická ochrana

Chemické ošetrenie sa vykonáva injektážou alebo plošne v jednotlivých porastoch systémovými prípravkami na ochranu rastlín, je však potrebné striedať účinné látky.

V Číne sa insekticídne ošetrenie používa hlavne v broskyňových sadoch. Aplikujú sa tu najmä organofosfáty, pyretroidy a neonicotinoïdy proti dospelcom postrekom do korún stromov a na kmene proti vajíčkam a liahnucim sa larvám. Účinnosť dostupných prípravkov proti larvám je obmedzená, vzhľadom na to, že sa vyskytujú hlboko v kmeňoch stromov.

Biologická ochrana

Pri biologickej ochrane sa môžu použiť entomopatogénne nematódy, napr. z rodu *Steinernema carpocapsae* alebo použitie parazitoidov a predátorov.